

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

ANALİZ

Aşım Beste ÖZDOĞAN

POPÜLİZMİN ARJANTİN'E ETKİSİ: ÖZGÜRLÜKÇÜ BAŞKAN JAVIER MILEI

NİSAN 2024 Sayı:34

POPÜLİZMİN ARJANTİN'E ETKİSİ: ÖZGÜRLÜKÇÜ BAŞKAN JAVIER MILEI

Latin Amerika'nın ikinci büyük ülkesi olan Arjantin; ekonomik, siyasi ve kültürel açıdan bölgedeki en önemli ülkelerden biridir. Stratejik konumu, zengin doğal kaynakları, dinamik kültürü ve karmaşık tarihi ile Arjantin hem bölgesel hem de uluslararası arenada önemli bir rol oynamaktadır. Ancak tarih boyunca siyasi istikrarsızlık, ekonomik krizler ve popülist yönetimler gibi bir dizi zorlukla karşı karşıya kalmıştır. Bu zorluklar ülkenin siyasi ve ekonomik yapılarını derinden etkilemiş ve Arjantin'in iç dinamiklerini şekillendirmiştir.

Arjantin, Latin Amerika'nın en büyük ekonomilerinden biridir ve bölgesel ekonomik dinamikler üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Güney Amerika'nın güneyinde bulunmaktadır ve hem Atlantik Okyanusu'na hem de Pasifik Okyanusu'na kıyısı vardır; bu da onu bölgesel ticaret ve denizyolu taşımacılığı için önemli bir geçiş noktası haline getirmektedir. Buna ek olarak ülkenin tarım, madencilik ve endüstri sektörleri, bölgesel ve uluslararası ticarete önemli bir rol oynamakta ve Latin Amerika'nın toplam gayri safi milli hasılasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Siyasi olarak bakıldığında Arjantin'in bölgede önemli bir liderlik rolü üstlendiği ve uluslararası ilişkilerde etkili bir aktör olarak kabul edildiği görülmektedir. Ülkenin diplomatik çabaları ve bölgesel iş birliğine olan katkıları, Latin Amerika'nın genel politik istikrarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Aynı zamanda Arjantin, zengin ve çeşitli bir kültürel mirasa sahiptir. Tango gibi kültürel sembolleri, edebiyatı ve sanatı, Latin Amerika genelinde geniş bir takipçi kitlesi tarafından benimsenmiş ve değerli görülmüştür. Bu kültürel unsurlar, bölgesel kültürel etkileşimin önemli bir parçası olarak kabul edilmektedir. Tüm bu faktörler bir araya geldiğinde, Arjantin Latin Amerika'nın önde gelen ülkelerinden biri olarak kabul edilmektedir ve bölgenin genel istikrarı ve kalkınması için kritik bir rol oynadığı açıkça görülmektedir.

Latin Amerika'nın ikinci büyük ülkesi ve üçüncü büyük ekonomisi olan Arjantin, uzun süredir ekonomik ve politik işlevsizlikle mücadele etmektedir. 1816 yılında İspanya'dan bağımsızlığını kazanan Arjantin, Peronizm olarak bilinen ve Juan Peron tarafından oluşturulan popülist yönetim ile 1943'te tanışmıştır ve ülkeye o zamandan beri popülist siyaset egemendir. 2024 yılında Arjantin'in hala ekonomik ve siyasal sorunlara ek olarak insan hakları ihlalleri ile de mücadele ettiği görülmektedir.

Bu bağlamda şu anki Başkan Javier Milei'nin izlediği politikalar göze çarpmaktadır. Milei'nin seçim zaferi, onlarca yıldır devam eden Peronist yönetime karşı artan halk hoşnutsuzluğunun altını çizmiş ve kötüleşen sosyo-ekonomik krizin ortasında iç politikalarda radikal değişikliklere yönelik güçlü bir arzunun sinyalini vermiştir. Ultra özgürlükçü bir ekonomist olan Milei, yıkıcı bir kampanya yürütmüş; devletin ekonomideki rolünün önemli ölçüde azaltılmasını, dolarizasyonun benimsenmesini ve merkez bankasının lağvedilmesini savunmuştur. Seçildikten

sonra toplumda büyük tepki çeken bir lider olan Milei, radikal değişiklikler ile dikkat çekmektedir. Milei'nin hem ekonomik yönden başarısız olması hem de ülkede insan hakları ihlallerine zemin hazırlaması en çok tartışılan konular olarak görülmektedir.

Popülizmin Arjantin'deki etkisi üzerine odaklanan bu çalışma, özgürlükçü Başkan Javier Milei'nin yükselişini incelemektedir. Arjantin'de popülizmin tarih boyunca siyasi manzarayı nasıl şekillendirdiği ve Milei'nin popülizme karşı yeni bir ses olarak nasıl öne çıktığı ele alınmaktadır. "Milei'nin liderliği, Arjantin'in politik ve ekonomik geleceği üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabilir ve popülist eğilimlere nasıl bir alternatif sunabilir?", bu çalışmada üzerinde durulan temel sorular arasında yer almaktadır. Bu çalışmada Arjantin'in tarihi ve siyasi geleneği ele alınacak ve ülkenin bugünkü siyasi ve ekonomik durumu analiz edilecektir. Milei'nin seçilme süreci ve seçim kampanyası detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Milei'ye hangi devletlerin destek verdiği hangi devletlerin ise olumsuz baktığı üzerinde durulacaktır. Özellikle son dönemde ülkenin politik sahnesinde yükselen bir figür olan Javier Milei'nin liderliğindeki değişikliklerin Arjantin ve Latin Amerika bölgesi için ne anlama geldiği üzerinde durulacaktır. Arjantin'in uluslararası ilişkilerdeki rolü ve ABD gibi devletlerle ilişkisi de göz önünde bulundurulacaktır. Ülkede gelişen toplumsal hareketlerin amaçları ve nitelikleri de incelenecektir. Son olarak Arjantin'in geleceğinin Milei'nin politikaları bağlamında nasıl şekilleneceği tartışılacaktır.

Arjantin'deki siyasi değişimler ve Milei'nin yükselişi güncel bir konudur, son zamanlarda medyanın da sıkça gündemine gelmiş ve geniş bir ilgi uyandırmıştır.

Dolayısıyla bu çalışma okuyuculara bu önemli gelişmeleri derinlemesine anlama ve analiz etme fırsatı sunmaktadır. Milei'nin liderliğindeki değişiklikler ve Arjantin'in uluslararası ilişkileri gibi temalar, günümüzün karmaşık ve değişen dünya siyaseti içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Tarihsel Arka Plan: Peronizm

Arjantin'in siyasi durumunu anlamak için öncelikle popülizmin ne olduğunu bilmek gerekmektedir. 19. yüzyıldan itibaren gelişen popülizm, genellikle ahlaki açıdan iyi bir "halk" ve yozlaşmış ve kendi çıkarlarına göre hareket eden "seçkinler" olarak adlandırdığı iki grubu karşı karşıya getiren siyasi bir duruştur. Popülist liderler, kendilerini 'gerçek insanların' sesi olarak sunar ve genellikle doğrudan demokrasiyi tercih ederler. Popülistler genellikle 'gerçek insanlar' veya 'sessiz çoğunluk' olarak kabul ettikleri grubu temsil edenin yalnızca kendileri olduklarını iddia etmektedir. Buna ek olarak 'gerçek insanlar' inşasını paylaşmayan diğerleri için dışlayıcı politikalar uygulandığı görülmektedir (Müller, 2018). Bu sebeple popülizm, otoriterizm ile de bağlantılıdır ve diktatör liderlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır (Molloy, 2018). Popülist partiler siyasi yelpazenin herhangi bir konumunda olabilmektedir. Sağ popülizm milliyetçilik, göçmen karşıtlığı ve ekonomik korumacılık gibi muhafazakâr değerlere dayanırken, sol popülizm sosyal adalet ve eşitlik gibi ilerici değerleri vurgulamaktadır. Her iki akım da basitleştirilmiş bir dil ve kutuplaştırıcı bir retorik kullanmaktadır.

Latin Amerika bağlamında sol popülizmden bahsedildiğinde akıllara Venezuela eski Başkanı Hugo Chavez ve şu anki Başkan Nicolas Maduro, Bolivya'nın eski Başkanı Evo Morales, Brezilya eski Başkanı Lula da

Silva, Meksika'nın mevcut Başkanı Andres Manuel Lopez Obrador gibi önemli siyasi figürler gelmektedir. 20. yüzyılın ikinci yarısında popülizm, Latin Amerikalı liderlerin siyasi tarzı ile özdeşleştirilmiştir (Munro, 2024). Bu çalışmada üzerinde durulacak olan ise Arjantin'de uzun süre Başkan olarak görev yapmış olan Juan Perón tarafından şekillendirilen bir sol popülizm örneği olan Peronizm'dir.

Peronizm, Arjantin'in siyasi tarihinde önemli bir yer tutan ve ülkenin siyasi ve toplumsal dinamiklerini derinden etkilemiş ve şekillendirmiş olan bir ideoloji ve harekettir. Peronizmin kökenleri, Arjantin'in 20. yüzyıl başlarında yaşadığı siyasi ve ekonomik belirsizliklerle yakından ilişkilidir.

Adaletçi Parti Başkanı olan Juan Perón sosyal adalet, ekonomik milliyetçilik ve uluslararası bağlantısızlık politikalarını benimseyen bir lider olarak karşımıza çıkmaktadır (Oxford Reference, t.y.). 1940 ortalarından itibaren Arjantin tarihinde önemli rol oynayan Peronizm'i ve ülkeye etkisini bilmek, bugün yaşananları anlamak için gerekmektedir. Albay Juan Perón'un, 1943 yılında başarılı bir askeri darbeye katılması ve sonrasında Arjantin Çalışma Bakanı olması ülke için dönüm noktası olmuştur. Zamanla kitlelerin beğenisini kazanan Perón, işçilerin ve işçi sendikalarının güçlü desteği ile 1946 yılında Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Bu bağlamda Peronizmin temel özelliklerinden biri, klasik siyasi partilerden farklı olarak, sendikalar ve işçi örgütleri gibi sivil toplum kuruluşlarıyla yakın ilişkiler kurması olarak görülmektedir. Perón'un liderliğindeki hareket sosyal adalet, ekonomik milliyetçilik ve işçi hakları gibi temel prensipleri benimsemiştir. Aynı zamanda, popülist bir retorik ve lider kültü de

Peronizm'in önemli unsurları olarak göze çarpmaktadır.

1955 yılında, ordunun Perón'u devirmesi sonucu Perón sürgüne gönderilmiştir. Peronizm, sol sendikacılardan sağ otoriter milliyetçilere kadar siyasetin her kesiminden unsurun desteklediği bir düşüncedir ve bu durum zamanla gücünü kaybetmesine neden olmuştur. Ancak 1955'te Perón'un görevden ayrılmasından sonra da Arjantin siyasetinde Peronizmin etkisi sürmüştür. Arjantin'de iktidara karşı olan ana muhalefet Peronizm olarak kalmıştır. 1973'te seçimlere girmesine izin verilen Adaletçi Parti iktidara tekrar gelmiştir. Perón'un sürgünden dönmesi ve iktidarı tekrar eline alması ülke için ikinci önemli dönüm noktası olarak görülmektedir. 1974 yılında Perón'un ölümü ile sağcı ve solcu Peronistler arasındaki anlaşmazlığın şiddete dönüşmesi sonucunda 1976 yılında Perón'un iktidardaki eşi Isabel Perón ordu tarafından devrilmiştir.

Peronizm, Arjantin siyasetinde dönemsel dalgalanmalar yaşamış olsa da uzun süreli ve belirgin bir etki bırakmıştır. Juan Perón'un ilk iki dönemi (1946-1955) sırasında, Peronizm güçlü bir şekilde hükümeti yönetirken, Perón'un devrilmesi ve ardından gelen yıllarda askeri yönetim döneminde, Peronist hareket yasaklanmış ve bastırılmıştır. Ancak 1980'lerin sonunda Arjantin demokrasisinin yeniden kurulmasının ardından, Peronizm yeniden canlanmış ve önemli bir rol oynamaya devam etmiştir. 1983 yılında seçimleri kaybeden Peronistler, 1989'da tekrar iktidara gelmiştir. Peronistler 1999 yılında yapılan başkanlık seçimlerini kaybetse de 2001'de yaşanan derin bir ekonomik ve siyasi kriz sonrası tekrar yönetime seçilmişlerdir. 2003 sonrasında Peronistler içinde yaşanan bölünmeler, siyasi hayatı da

önemli ölçüde etkilemiştir. 2015'te yapılan seçimlerde Peronist Daniel Scioli ve Mauricio Macri karşı karşıya gelmiştir. Seçimin kazananı Macri, uzun süre ülkeyi şekillendiren Peronist yönetime son vermiştir (Britannica, 2024). Son olarak 2023 yılında yapılan seçimlerde Ekonomi Bakanı olan Peronist aday Sergio Massa, aşırı sağcı özgürlükçü aday olan ekonomist Javier Milei tarafından yenilgiye uğratılmıştır.

Popülizm, Arjantin siyasi sahnesinin derinliklerine nüfuz etmiş ve tarihsel olarak halk ile seçkinler arasındaki gerilimi vurgulayan bir siyasi fenomen olarak tanımlanabilir. Milei'nin seçilmesi, bu zıtlıkların somut bir yansıması olarak görülebilir. Milei'nin ekonomik liberalizmi ve sert retoriği, geleneksel siyasi yapıları sarsmış ve toplumda derin bir etki yaratmıştır. Ancak bu tür bir yükseliş genellikle kutuplaşma ve siyasi istikrarsızlıkla ilişkilendirilmektedir. Bu nedenle, Milei'nin liderliği, Arjantin'in siyasi ve ekonomik geleceği üzerinde önemli soruları gündeme getirmektedir. Milei'nin söylemi ve politikaları, taraftarlarının beklentilerini yükseltmiş olsa da, uygulanabilirliği ve etkileri konusunda belirsizlikler bulunmaktadır. Bu bağlamda, Arjantin'in siyasi ve ekonomik dinamiklerini anlamak için Milei'nin liderliğinin potansiyel etkilerini derinlemesine incelemek önemlidir.

Dönüm Noktası: Javier Milei

Arjantinli bir ekonomist olan 53 yaşındaki Javier Milei, ekonomi üzerine yaptığı analizler ve sert eleştirisiyle tanınan bir figürdür. Milei, 2023 yılında yapılan seçimlerde Arjantin Başkanı olarak seçilmiştir. Arjantin'in siyasi düzenini sarsan Milei, yükselen enflasyonu dizginlemek için sert tedbirler önermiş ve

sosyalizmin yayılmasına karşı mücadele edeceğini vaat etmiştir. Karakteri ve düzen karşıtı yaklaşımı ile Milei, eski ABD Başkanı Donald Trump ve eski Brezilya Başkanı Jair Bolsonaro ile karşılaştırılmaktadır. Milei, 2023 yılı Ekim ayında yapılan Arjantin genel seçimlerinde halk oylarının yaklaşık %55'ini alarak Arjantin Başkanı seçilmiştir (Dirección Nacional Electoral, 2023). Arjantin'in yeniden inşasını başlattığını söyleyen Milei, Arjantin düşüşünün sonunun geldiğini ve geri dönüş olmadığını belirtmiştir. Milei, "Arjantin, dünyadaki asla kaybetmemesi gereken yerine geri dönecek. Daha iyi bir dünyanın inşasına yardımcı olmak için özgür dünyanın tüm uluslarıyla omuz omuza çalışacağız." açıklamasıyla dikkat çekmiştir (BBC, 2024).

Hükümetin toplumda mümkün olduğu kadar az rol oynaması gerektiğini savunan ve kendini anarko-kapitalist özgürlükçü yani liberteryen anarşizm savunucusu olarak tanımlayan Milei, ekonomik planının merkezinde, yerel para birimi olan pesonun ABD doları ile değiştirilmesi bulunmaktadır. Yüksek enflasyon sorununu çözmek için tek yolu para basılmasının son bulması olarak düşünen Milei, sağlık, tarım ve eğitim dahil olmak üzere hükümet bakanlıklarının yarısını ortadan kaldıracığını belirtmiştir (Biller ve Politi, 2023). Ayrıca Milei, işverenlerin maliyetini düşüreceği, iş yasalarını gevşeteceği ve vergileri artırmayacağı konusunda da sözler vermiştir (Wallenfeldt, 2024).

Seçim kampanyası boyunca politikasının gürültülü ve güçlü sembolü olan elektrikli testere ile mitinglere çıkan Milei, seçildikten sonra bakanları görevden almış, yeni altyapı projelerini durdurmuş, kamu çalışanlarını işten çıkarmıştır. Bu önemlerle Arjantin'in bütçe açığının azaltılacağını savunan Milei, ülkeye yabancı yatırımı teşvik etmektedir (Ioanes, 2023).

Peronizmin temelinde ise dar görüşlü ekonomi politikaları yatmaktadır. Bu sebeple Arjantin'de mevcut likit yabancı varlığının eksik olduğu görülmektedir. Döviz olmadan ülkenin küresel ekonomiye katılması ihtimal dahilinde görülmemektedir. Buna ek olarak ülkenin dış borçlarını ödemesi de zor görünmektedir.

Javier Milei'nin Arjantin'deki yükselişi, geleneksel siyasi paradigmayı sarsıcı bir olay olarak değerlendirilebilir. Milei'nin ekonomik ve siyasi söylemleri, Arjantin'in sıkıntılı tarihinde radikal bir değişim arayışının yansıması olarak öne çıkmaktadır. Özellikle geleneksel siyasi yapıların dışında ortaya çıkan bir figür olarak, Milei'nin politikaları Arjantin toplumunda büyük bir ilgi uyandırmıştır.

Milei'nin ekonomik perspektifi, devletin müdahalesini en aza indirme ve piyasa ekonomisini güçlendirme üzerine odaklanmaktadır. Ancak, bu radikal politikaların uygulanabilirliği ve toplumsal etkileri hakkında ciddi sorular ortaya çıkmaktadır. Özellikle, refah programlarının kısıtlanması ve sosyal güvenlik ağlarının azaltılması gibi adımlar, toplumsal eşitsizliklerin artmasına ve insan hakları endişelerinin artmasına neden olabilmektedir.

Milei'nin liderliği, Arjantin'in siyasi ve toplumsal dinamiklerinde derin bir etki yaratmıştır. Özellikle, sert ve tartışmalı retorik, toplumda kutuplaşmayı artırabilir ve çatışmalı bir siyasi atmosfer yaratabilir. Ayrıca, Milei'nin feminist politikalara, kürtaja ve diğer toplumsal konulara yönelik tutumu, cinsiyet eşitliği ve insan hakları açısından önemli soruları gündeme getirmektedir.

Milei'nin seçilmesi, Arjantin'in siyasi ve ekonomik geleceği üzerinde önemli soruları gündeme getirmiştir. Milei'nin politikalarının uygulanabilirliği ve etkileri, Arjantin'in mevcut sorunlarıyla nasıl başa çıkacağı ve toplumsal kalkınma yolunda nasıl ilerleyeceği konusunda belirleyici olacaktır. Ayrıca, Milei'nin liderliğinin Arjantin'in siyasi atmosferini ve toplumsal dinamiklerini nasıl şekillendireceği ve ülkenin uzun vadeli istikrarı üzerindeki potansiyel etkileri de yakından izlenmelidir.

Bölgesel ve Uluslararası Tepkiler

2023 Arjantin genel seçimlerinin bölgesel ve uluslararası çapta etkisi de önem arz etmektedir. Latin Amerika ülkeleri, Arjantin'deki seçim sonuçlarına çeşitli tepkiler vermiştir. Bazı ülkeler, Milei'nin seçilmesini olumlu karşılayarak Arjantin'e yönelik olası yeni iş birliği ve ilişkilerin kapısını açabileceğini düşünmüş olabilir. Diğer yandan, bazı ülkeler ise Milei'nin radikal politikalarını endişeyle karşılayabilir ve bu politikaların bölgedeki istikrarsızlığı artırabileceğini veya bölgesel ilişkileri etkileyebileceğini düşünebilir.

Brezilya, Uruguay gibi bölge ülkeleri Milei'nin seçilmesinden sonra olumlu düşüncelerini belirtse de Kolombiya gibi bazı ülkeler olumsuz konuşmalar yapmıştır. Bu durum Latin Amerika'da siyasi gerginliklerin ve kutuplaşmaların artacağını göstermiştir. Son olarak Mart 2024'te Milei'nin yabancı basına Başkan Petro hakkında yaptığı açıklamalar ilişkilerin gerilmesine neden olmuştur. Kolombiya Dışişleri Bakanlığı, Kolombiya topraklarındaki Arjantinli diplomatları sınır dışı etme emri vermiştir (Telesur, 2024).

Uluslararası tepkiler incelendiğinde ise ABD, Rusya ve Ukrayna'nın açıklamaları dikkat çekmektedir. ABD, özgür ve adil

seçimlerin yapıldığını vurgulayarak insan hakları ve demokratik değerlerin önemini belirtmiştir (Berg, Lopez ve Cardenas, 2023). ABD eski Başkanı Donald Trump ise "Arjantin başkanlık yarışı için Javier Milei'yi tebrik ederiz. Tüm dünya izliyordu! Seninle gurur duyuyorum. Ülkeni tersine çevireceksin ve Arjantin'i gerçekten yeniden harika yapacaksın!" sözleriyle dikkat çekmiştir (Aljazeera, 2023).

Çin bağlamında ilişkiler incelendiğinde ise, yine Milei'nin komünistlerle iş birliği yapmayacağını belirtmesi göze çarpmaktadır. Fakat Çin, Arjantin'in en büyük ticari ortaklarından biridir. Çin'den Arjantin'e gelen yatırım ve finansın sürekli akışının, Güney Amerika'da büyük bir boşluğu doldurduğu açıkça görülmektedir. Değişime yönelik güçlü açıklamaları karşısında Milei'nin Çin'e, Rusya'ya ve komşusu Brezilya'ya olan bağımlılığını azaltıp azaltamayacağını zaman gösterecektir.

Rusya ve Ukrayna'nın seçimden sonra yaptıkları açıklamalar da dikkat çekicidir. Milei'nin daha önce Moskova ile ilişkilerin tekrar değerlendirilmesi gerektiğini söylemesi ve Ukrayna'yı desteklemesi bu açıklamalar üzerinde etkiye sahiptir. Rusya, Milei'nin yaptığı açıklamaları takip ettiğini fakat güçlü bağlar sürdürmek istediğini belirtmiştir. Rusya temkinli açıklamalar yaparken, Ukrayna Başkanı Volodimir Zelenski daha net açıklamalar yapmıştır. Zelenski, "Javier Milei'yi Arjantin başkanlık seçimlerindeki ikna edici zaferinden dolayı tebrik ediyorum. Onun Ukrayna'yı destekleyen net duruşunu takdir ediyorum. İş birliğimizi güçlendirmek ve uluslararası hukuka dayalı uluslararası düzeni yeniden tesis etmek için birlikte çalışmayı dört gözle bekliyorum." şeklinde bir açıklama yapmıştır.

Etkileyici kaynaklarıyla Arjantin'in stratejik öneminin son yıllarda arttığı görülmektedir. ABD ve Çin arasındaki rekabet Latin Amerika'da ve özellikle Arjantin'de net olarak görülebilir. ABD'nin temiz enerji, uzay iş birliği, madencilik, yasa dışı balıkçılık gibi birçok alanda iş birliği yapmak istediği bilinmektedir. Milei'nin seçilmesi ile ABD'nin Arjantin'deki çıkarları ve ticari ağları genişleyebilir. Çin'in bölgede sürekli büyüyen etkisi ise göz ardı edilemeyecek kadar önem arz etmektedir. Özellikle Arjantin'in BRICS+’a ve Pekin’in Kuşak ve Yol Girişimi’ne katılma arzusu, Çin ile ilişkiler bağlamında önemlidir. Ayrıca diğer Latin Amerika ülkelerinin net olmayan tepkisi göz önünde bulundurulduğunda Arjantin'in Ukrayna'yı desteklemesi de dikkat çeken konulardan biridir ve Rusya ile olan ilişkilerini nasıl etkileyeceği önemlidir.

Arjantin'deki son genel seçimler ve yeni lider Javier Milei'nin politikaları, hem iç hem de dış arenada büyük yankı uyandırmıştır. Milei'nin aşırı özgürlükçü yaklaşımı, Arjantin'de politik ve ekonomik dengeleri değiştirme potansiyeline sahip gibi görünmektedir. Ancak bu politikaların Arjantin toplumu üzerindeki etkileri ve bölgesel ilişkilere olan yansımaları, endişe verici bir şekilde belirsizlik taşımaktadır.

Milei'nin politikalarının bölgesel ve uluslararası boyuttaki etkileri ise daha karmaşık bir tablo çizmektedir. Özellikle, diğer Latin Amerika ülkeleri ile ilişkilerin nasıl şekilleneceği ve Arjantin'in bölgesel liderlik rolü üzerinde nasıl bir etkisi olacağı belirsizdir. Bazı ülkeler, Milei'nin politikalarını olumlu karşılarken, diğerleri bu politikaların bölgesel istikrara zarar verebileceğinden endişe duymaktadır.

Toplumsal Tepkiler ve Protestolar

Milei'nin ekonomik reform önerileri, aynı zamanda politik muhalefet ve toplumsal kabul açısından da zorluklarla karşılaşmaktadır. Milei'nin ekonomik politikaları genellikle radikal liberal bir yaklaşımı yansıtır ve devlet müdahalesini en aza indirmeyi, piyasa ekonomisini güçlendirmeyi ve serbest ticareti teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu politikalar, ekonomik özgürlükleri ve serbest girişimi teşvik ederken, sosyal güvenlik ağlarını ve refah programlarını sınırlamaya eğilimlidir. Bununla birlikte, bu tür politikaların yoksul ve dezavantajlı gruplar üzerindeki etkileri ve insan haklarına olan etkileri tartışmalıdır. Özellikle sosyal yardım programlarının kısıtlanması veya devletin sağlık ve eğitim gibi temel hizmetlerdeki rolünün azaltılması, insan hakları açısından endişe verici olabilir. Ayrıca, işçi haklarının ve sendikal örgütlenmenin kısıtlanması da insan hakları açısından önemli bir konudur.

2024 Şubat ayı verilerine bakıldığında Milei'nin ilk 100 gününde yaptıkları tartışmalıdır. Şubat ayında enflasyon %276'ya çıkmıştır. Arjantin para birimi, ABD doları karşısında %50 oranında değer kaybetmiştir. Ayrıca ülkedeki yoksulluk seviyesi son 20 yılın en yüksek seviyesine yani %57,4'e ulaşmıştır (Kozul- Wright, 2024). Yoksulluktan en çok etkilenen ise çocuklar olarak belirtilmektedir (Telesur, 2024). Özellikle ilaç gibi uluslararası olarak elde edilen malların fiyatlarının artması; sağlık, sosyal yardımlar, kültür, bilim gibi birçok alanda finansman kesintileri yapılması ülke içinde huzursuzluğun artmasına neden olmuştur. İşçiler ve sendikalar arasında artan gerilimler de çok sayıda grev ve protestoya yol açmıştır. Genel İşçi Konfederasyonu'nun genel grev çağrısı ve sonrasında işletmelerin ve eğitim kurumlarının kapanması dikkate değerdir

(Moore ve Zorzoli, 2024). Binlerce Arjantinli, finansman kesintilerini ve Milei'nin umursamaz tavrını protesto etmek için sokaklara dökülmüştür. Milei, Arjantin halkıyla oynadığı kumardan zararlı çıkabilir. Politikaların yakın zamanda sonuç vermemesi, ülkedeki protestoların şiddete dönüşmesi ile sonuçlanabilir.

Belki de en çok tepki çeken hareketlerden biri de Milei'nin 70/2023 sayılı kararı olmuştur (Argentina Presidencia, 2023). Bu kararnamenin yürürlüğe girmesi milyonlarca insanın yaşam kalitesini etkileyecek çünkü koruma mekanizmalarını ortadan kaldırıyor ve karlılığı sosyal yaşamın temel ilkesi olarak kabul ediyor. Kararnamenin insan hakları ihlalleri içerdiği ve anayasaya da aykırı olduğu bilinmektedir.

Arjantin Devlet Çalışanları Derneği Milei'nin maaş düzenlemesi ve kilit kuruluşları kapatma niyetini reddetmiştir. İşçi Sendikası ise kesintiler ve yüksek enflasyon nedeniyle genel grev yapacağını duyurmuştur (Telesur, 2024). Eğitim sektöründe uygulanan ciddi bütçe kısıtlamaları da Arjantin Üniversite Federasyonu'nun seferberlik çağrısında bulunmasına neden olmuştur (Telesur, 2024). Bunlar gibi birçok tepki, protesto ve grev, Arjantin'de her gün görülmektedir. Arjantin polis güçlerinin sosyal örgütlerin hareketlerini bastırmaya çalıştığı da görülmektedir (Telesur, 2024).

Toplumsal tepkiler ve protestolar, Milei'nin ekonomik reform önerilerinin hem politik hem de sosyal açıdan zorluklar yarattığını göstermektedir. Milei'nin genellikle radikal liberal bir yaklaşımı benimsemesi ve devlet müdahalesini en aza indirme hedefi, çoğu zaman sosyal güvenlik ağlarını ve refah programlarını kısıtlamayı içermektedir. Bu tür politikalar, ekonomik özgürlükleri ve

serbest girişimi teşvik ederken, yoksul ve dezavantajlı gruplar üzerindeki etkileri ve insan haklarına olan etkileri tartışmalı hale getirmektedir.

Özellikle Milei'nin uygulamaya çalıştığı politikaların sonuçlarına bakıldığında, 2024 Şubat ayı verileri çok çarpıcıdır. Enflasyonun hızla artması, para biriminin değer kaybetmesi ve yoksulluğun rekor seviyelere ulaşması, halk arasında ciddi endişelere yol açmıştır. Bu ekonomik zorluklar, hükümete karşı protestoların ve grevlerin artmasına neden olmuştur. Özellikle işçi sendikaları ve diğer sosyal örgütler, Milei'nin politikalarına karşı çıkarak genel grev çağrılarını yapmıştır.

Milei'nin politikalarının toplumsal ve ekonomik etkileri, insan hakları açısından da önemli bir sorun teşkil etmektedir. Özellikle sosyal yardım programlarının kısıtlanması veya temel hizmetlerdeki devlet rolünün azaltılması gibi adımlar, insan haklarını ve sosyal adaleti tehlikeye atabilir. Ayrıca, sendikal hakların kısıtlanması ve toplumsal örgütlenmeye baskı yapılması gibi uygulamalar da demokratik hakların zedelenmesine yol açabilir.

Milei'nin politikalarına karşı toplumsal tepkilerin giderek artması, Arjantin'deki siyasi ve sosyal istikrarı tehdit etmektedir. Hükümetin, toplumun endişelerini dikkate alarak daha kapsamlı ve kapsayıcı politikalar benimsemesi gerekmektedir. Aksi halde protestoların şiddete dönüşmesi ve toplumsal huzursuzluğun artması kaçınılmaz olacaktır. Bu nedenle, Milei hükümetinin politikalarının sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve siyasi sonuçlarını da dikkate almak önemlidir.

Sonuç

Bu çalışma, Arjantin'in siyasi geleceğini anlamak için önemli bir zemin sağlamaktadır. Arjantin, Latin Amerika'nın en büyük ikinci ekonomisi olmasına rağmen, siyasi arenada istikrarı sık sık zorlayan bir ülke olarak bilinmektedir. Uzun bir tarih boyunca siyasi dalgalanmalar ve ekonomik krizlerle mücadele eden Arjantin, bu dönemlerde içsel zorluklarını ve dönüşüm potansiyelini de yansıtmaktadır. Ekonomik istikrarsızlık, yüksek enflasyon, döviz kuru dalgalanmaları ve kamu borcundaki artış gibi faktörler, ülkede hükümetlerin popülerliğini ve siyasi istikrarını etkileyerek siyasi yönelimini belirlemede kritik bir rol oynamaktadır.

Siyasi rekabet, Arjantin'in siyasi geleceğini belirleyen önemli bir faktördür. Peronist hareketin etkisi altında olan Arjantin, sol ve sağ arasındaki siyasi mücadeleleri dengelemekte zorlanmaktadır. Ancak son yıllarda ortaya çıkan yeni siyasi aktörler ve partiler, geleneksel siyasi dinamikleri değiştirme potansiyeline sahiptir. Arjantin'de, eski ABD Başkanı Donald Trump ve Brezilya'nın eski lideri Jair Bolsonaro ile karşılaştırılan bir politikacının önderlik ettiği yeni bir tür siyaset şekillenmektedir. Güncel enflasyonun %276 olduğu ve her beş kişiden ikisinin yoksulluk içinde yaşadığı bir ülkede, Milei'nin seçimlerdeki zaferi Arjantinlilerin geleneksel siyasetten ve ekonomik felaketten bıktığını kanıtlar niteliktedir. Bu durum, gelecekteki siyasi peyzajın şekillenmesinde belirleyici olabilir.

Arjantin'in siyasi geleceğini etkileyen bir diğer önemli unsur, toplumsal talepler ve protesto hareketleridir. Gelir adaletsizliği, işsizlik ve yolsuzluk gibi konular, halkın siyasi taleplerini belirlemede önemli bir rol

oynamaktadır. Bu taleplerin nasıl karşılandığı, gelecekteki siyasi istikrarın belirlenmesinde kritik olacaktır. Ancak son zamanlarda Javier Milei'nin yönetimde yaşanan gelişmeler, toplumun siyasi ve insan hakları konularında da endişe duymasına neden olmuştur. Milei'nin politikaları, bazı kesimlerde insan hakları ihlallerine ve polis şiddetine neden olduğu iddialarıyla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle güvenlik güçlerinin protestoları bastırmak için aşırı güç kullanması ve hükümetin eleştirel seslere karşı sert bir tutum takınması, toplumun demokratik hakları ve özgürlükleri konusundaki endişeleri artırmıştır. Milei'nin liderliğindeki hükümet, eleştiri ve muhalefeti bastırmak için bazı sert önlemler almıştır. İfade özgürlüğünün kısıtlandığı, muhalif medya organlarının sansürlendiği ve muhalif seslere karşı yargısal zulmün arttığı iddiaları gündeme gelmiştir. Bu durum, Arjantin'deki demokratik kurumların güçsüzleştiği ve otoriter eğilimlerin arttığı endişelerini artırmıştır.

Ayrıca, Milei'nin ekonomik politikalarının etkisiyle birlikte, işten çıkarmaların artması ve sosyal yardımların azaltılması gibi ekonomik sıkıntılar da toplumsal huzursuzluğa neden olmuştur. Özellikle ekonomik reformlar ve kemer sıkma politikaları, toplumun belirli kesimlerinde büyük bir hoşnutsuzluğa yol açmış ve işsizlik oranlarının artmasına ve gelir eşitsizliğinin derinleşmesine katkıda bulunmuştur.

Bu gelişmeler, Arjantin'in siyasi istikrarı ve toplumsal huzuru üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilir. Toplumun demokratik haklarını savunma ve siyasi katılımı teşvik etme konusundaki mücadelesi, Milei'nin liderliğindeki yönetimin demokratik mekanizmaları güçlendirmesi ve halkın taleplerine daha duyarlı bir yaklaşım

benimsemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Aksi takdirde, Arjantin'de siyasi ve sosyal istikrarsızlık artabilir ve ülkenin demokratik kazanımları tehlikeye girebilir. Bu nedenle, Milei'nin liderliğindeki hükümetin, toplumsal taleplere saygı göstererek ve insan haklarına saygı duyarak Arjantin'in siyasi geleceğini güvence altına alması gerekmektedir.

Arjantin'de ortaya çıkan yeni siyasi liderlerin ve hareketlerin önemi de göz ardı edilmemelidir. Özellikle Javier Milei gibi radikal politikacılar, Arjantin siyasetinde yeni bir dönemin habercisi olabilirler. Milei'nin geniş kitleler tarafından desteklenmesi ve radikal politikalarının toplumda umut ve değişim arayışıyla karşılanması, ülkede siyasi dinamiklerin değiştiğini göstermektedir.

Bu araştırma, Arjantin'in siyasi geleceği üzerindeki etkileri ve bu bağlamda yeni liderlik figürlerinin rolünü anlamak için önemli bir katkı sunmaktadır. Arjantin'in siyasi ve ekonomik istikrarı, Latin Amerika'nın genel istikrarı için kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle, Arjantin'deki siyasi değişimleri anlamak ve bu değişimlerin bölgesel ve uluslararası düzeydeki etkilerini değerlendirmek, bölgedeki politik dengelerin anlaşılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

Aljazeera. (2023). *Mixed reactions as Javier Milei wins Argentina presidential election.* <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/20/world-reacts-to-argentina-elections>

Argentina Presidencia. (2023). *Bases para la reconstruccion de la Economia Argentina: Decreto* 70/2023. <https://www.boletinoficial.gob.ar/detalleAviso/primera/301122/20231221>

- BBC. (2024). *Argentina country profile*. <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-18707514>
- Berg, R. C.; Lopez L. D. Ve Cardenas G. P. (2023). *The Election of Javier Milei and Opportunities for Geopolitical Re-alignment*. <https://www.csis.org/analysis/election-javier-milei-and-opportunities-geopolitical-re-alignment>
- Biller, D.; Politi, D. (2023). *The lion, the wig and the warrior. Who is Javier Milei, Argentina's president-elect?* AP News. <https://apnews.com/article/javier-milei-profile-argentina-election-82488d49cca5aee10d4b911bde530922>
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. (2024). *Peronist*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/Peronist>
- European Center for Populism Studies. (t.y). *Populism*. <https://www.populismstudies.org/Vocabulary/populism/>
- Ioanes, E. (2023). *Argentina's new president, Javier Milei, explained*. Vox. <https://www.vox.com/world-politics/2023/12/17/24003970/argentina-president-javier-milei>
- Kozul- Wright, A. (2024). *First 100 days: Milei falters on shock therapy for Argentina's economy*. Aljazeera. <https://www.aljazeera.com/economy/2024/3/19/first-100-days-milei-falters-on-shock-therapy-for-argentinass-economy>
- La Direccion Nacional Electoral. (2023). *Resultados electorales*. <https://resultados.gob.ar/>
- Molloy, D. (2018). *What is populism, and what does the term actually mean?* BBC. <https://www.bbc.com/news/world-43301423>
- Moore, P. ve Zorzoli L. (2024). *Argentina's anti-government protests offer a lesson for the international struggle against the rise of the far right*. *The Conversation*. <https://theconversation.com/argentinass-anti-government-protests-offer-a-lesson-for-the-international-struggle-against-the-rise-of-the-far-right-222570>
- Munro, A. (2024). *Populism*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/populism>
- Müller, J.Werner. (2018). *The Rise and Rise of Populism?* OpenMind. <https://www.bbvaopenmind.com/wp-content/uploads/2018/03/BBVA-OpenMind-Jan-Werner-Muller-The-Rise-and-Rise-of-Populism-1.pdf>
- Oxford Reference. (t.y). *Peronism*. <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100318435>
- Telesur. (2024). *Argentinos marcharán en defensa del presupuesto universitario*. <https://www.telesurtv.net/news/argentina-marcha-defensa-presupuesto-universidades-20240410-0045.html>
- Telesur. (2024). *Aumentan la pobreza urbana y la indigencia en Argentina*. <https://www.telesurtv.net/news/aumentan-pobreza-urbana-indigencia-argentina--20240328-0011.html>
- Telesur. (2024). *Colombia ordena expulsión de diplomáticos de embajada argentina*. <https://www.telesurtv.net/news/colombia-ordena-expulsion-diplomaticos-embajada-argentina-20240327-0033.html>
- Telesur. (2024). *Fuerzas policiales reprimen movilización en Argentina*. <https://www.telesurtv.net/news/fuerzas-policiales-reprimen-movilizacion-argentina--20240410-0040.html>
- Telesur. (2024). *Gremio de trabajadores anuncia paro general este 9 de mayo en Argentina*. <https://www.telesurtv.net/news/gremio-trabajadores-paro-general-mayo-argentina-20240411-0033.html>
- Wallenfeldt, J. (2024). *Javier Milei*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Javier-Milei>

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Merdivenköy Mah. Nur Sok. Business İstanbul
A Blok Kat:12 No:115, Kadıköy/İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Aşkim Beste Özdoğan, Lisansını İstanbul Medeniyet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünde 2020 yılında, yüksek lisansını ise yine İstanbul Medeniyet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünde “Uluslararası İlişkilerde Feminist Teori’nin Güvenlik Kavramına Yaklaşımı: BM ve NATO Örnekleri” isimli tezi ile 2022 yılında tamamladı. Bologna Üniversitesi’nde doktora çalışmalarına devam eden Özdoğan’ın başlıca çalışma alanları uluslararası ilişkiler teorileri, feminizm, güvenlik, göç, Latin Amerika, Avrupa Birliği ve feminist dış politikadır. İsmail Ermağan editörlüğünde yazılmış olan “21. Yüzyılda Uluslararası İlişkilerde Yeni Trendler: İnsanımız İlk 10 Yolunda mı?” kitabında “19 Mayıs Gençliği: Muasır Medeniyetler Ülkümüz, Peki ama Nasıl?” adlı bölümü ve 2024 yılında Ermağan’ın editörlüğünde yayımlanan Afrika 9 kitabında “Afrika’da Feminizm” başlıklı bölümü bulunmaktadır. DİPAM stajı kapsamında Latin Amerika bölgesi ile ilgili çalışmalarını sürdürmektedir.